

PEŠPOT OB RIMSKIH ZAPORNIH ZIDOVIH • CLAUSTRA ALPIUM IULIARUM • PO OBČINI LOŠKI POTOK

ZANIMIVOSTI IN POSEBNOSTI OB PEŠPOTI

1. ZAČETEK PEŠPOTI

Pešpot ob "rimskih zapornih zidovih" se začne na samem severu občine Loški Potok na meji z občino Sodražica. Pot vodi po dinarskem svetu mimo gozdnatih hribov, kot sta Goli hrib in Kamene. Tu je območje lazov in košenic.

Po nekaj km poti pridemo do razloženega naselja z gručastim jedrom Mali Log (800 m). Razvilo se je v večji zakraseli kotanji in na pobočju okoli nje.

V smeri proti JZ nas pot pripelje v Retijsko uvalo.

2. RETIJSKA UVALA - cerkva sv. Florjana

Je ena najlepših uval v kraškem svetu. S širokim, drobnim parceliranim dnom, strmimi pobočji in sredinsko umeščeno vasjo Retje je v Sloveniji izjemna krajina. Njen severni del je razglašen kot varovalno območje cerkve sv. Florjana.

Posebno krajinsko značilnost predstavljajo ostrnice, več metrov visoke olupljene smreke s prirezanimi vejami, na katerih kmetje junija, v času prve košnje, sušijo seno.

Ob močnem deževju, jeseni in spomladi, se odprejo številni izviri in uvala se spremeni v jezero.

V izteku uvale na skrajnem SZ stoji podružnična cerkev sv. Florjana z majhnim zvonikom na strehi. Je edinstven primer ohranjenosti in celostne podobe baročnega umetnostnozgodovinskega spomenika. Na portalu ima letnico 1768, je pa gotovo starejša. To dokazujejo temelji, ki so jih odkrili pri nedavni obnovi. V tlorisu ima obliko zapotegnjenega osmerokotnika. K njeni slikovitosti prispevajo trije baročni oltarji z oltarnimi slikami slikarja Antona Postla in poznobaročna prižnica. Cerkvica je spomeniško zaščitena kot kulturni spomenik.

Sredi uvale stoji gručasta vas Retje (710 m) z dobro ohranjenim jedrom. Svojevrsten pečat vasi in njeni okolici dajejo številne kapelice in razpela.

V smeri proti JV vodi pot na Tabor.

3. TABOR

Tabor s svojo izpostavljeno lego dopolnjuje sliko izrazitega krajinskega območja.

Že potoški rojak dr. Anton Debeljak je v pesmi o Loškem Potoku, ki velja za potoško himno, zapisal:

**Moj sončni Loški Potok
objema šest vasi,**

**na sredi - Blejski otok -
pa Tabor ga krasi.**

Na Taboru (816 m), od koder je lep razgled na vse vasi našega kraja, je bilo že prazgodovinsko gradišče, izključena ni tudi antična utrdba. Tu stojita cerkvi sv. Lenarta in sv. Barbare. Zasnovi teh cerkva moramo iskati pred več sto leti, ko je tu obstajal mogočen tabor, zgrajen za obrambo pred turškimi vpadi v 16. stoletju.

Župnijska cerkev sv. Lenarta je baročna centralna stavba, zgrajena okrog 1670. leta. Poudarek cerkveni arhitekturi predstavlja mogočen zvonik. Notranjost cerkve kaže čudovito baročno podobo. Bila je že večkrat obnovljena, pomembna pridobitev so nove orgle.

V neposredni bližini župnijske cerkve stoji na pokopališču podružna cerkev sv. Barbare, ki ima na portalu letnico 1673 in naj bi bila prvotno cerkveno središče in starejša od župnijske cerkve. Prav na Taboru je bila ob koncu 18. stol. prva šola v Loškem Potoku.

Pot se s Tabora spusti do Hriba, ki je upravno, kulturno in prometno središče kraja. Vas se je razvila na pobočju Martinovega hriba in na dolinskem pragu med Retijsko uvalo in Travniskim poljem. Prav tu je križišče poti v smereh proti Loški dolini, Blokam, Sodražici ter Dragi in Hrvaški. Poglejte v evropsko pešpot!

V tem središčnem naselju stojijo poslopje osnovne šole, ki nosi ime po rojaku dr. Antonu Debeljaku, občinska zgradba, zdravstveni dom, pošta, banka, trgovine.

Do slab km oddaljene Šegove vasi (720 m) vodi asfaltna cesta. Od tu se nam odpira lep pogled po Travniskem polju, proti kateremu se vije Mežnarjev potok, ki na robu polja ponikne. Iz vasi se pot strmo vzpenja proti zaselku Matevljek, kjer je bil doma dr. Anton Debeljak, pesnik, esejist, jezikoslovec in prevajalec.

Med njivami in košenicami je nekaj km makadamske poti, ki se zoža v gozdno vlako in vzpenja proti Jazbini. Po približno eni uri hoje prispemo do lovske kočice na okrog 1100 m nadmorske višine.

Od tu vodi markirana pot proti vrhu Petelinjeka (1212 m) mimo zelo zanimive naravne posebnosti - Votle stene.

4. STENA NA JAZBINI - JAZBINA (VOTLA STENA)

Na poti od Šegove vasi čez Matevljek mimo lovske kočice in tik pred vzponom na Petelinjek (1212 m) se pred nami iznenada kvišku dviga mogočna navpična stena - Jazbina, z dokaj veliko kraško jamo. Mnenja smo, da je to t. i. "votla stena", ki je omenjena v knjigi *Claustra alpinum iuliarum* (str. 64): "Logar Zörer (okrog 1843) omenja, da so sledovi zapornega zidovja opazni nekaj ur daleč severno od Prezida, na Požarišču ali ob njem, dalje pri Votli steni (ki je ne znamo identificirati) pri Loškem Potoku in Sodražici; posebej govori o zaporu med Račno goro (Racna gora) in Loškim Potokom, indirektno omenja tudi Benete."

Po teh pisnih virih lahko skoraj z gotovostjo trdimo, da neidentificirana Votla stena pomeni steno na Jazbini oziroma Jazbino, saj druge naravne stene z jamo nihče od poznavalcev terena na tem področju ne pozna.

Kljub številnim pogovorom z gozdarji, lovci, planinci in starejšimi občani nihče pri svojem delu ni zasledil na območju občine ostankov zapornega zidu. Lahko le upamo, da bomo kaj našli v prihodnosti, ko se bo po pešpoti več hodilo.

5. PETELINJEK (1212 m)

Je najvišji vrh nad Jazbino. Preko njega se spustimo do Požarišč. Petelinjek, preko katerega nas vodi pot, je čudovit primer neokrnjene narave, saj je zelo redko obiskovan. Njegov izraziti hrbet, ki se spušča proti Požariščem, je sam po sebi naravna pregrada.

Na nekaterih predelih nazorno spominja na naravni zid. Človek ima občutek, kot da je narejen, ne pa delo narave. Rimljani so ga lahko s pridom uporabili kot naravno zaporo. Hoja na tej poti zahteva vsaj malo planinskih spretnosti.

6. POŽARIŠČA

Področje Požarišč sega na območje naše občine, občine Loška dolina in sosednje republike Hrvaške.

V njem imajo tudi Potočani svoje gozdove. Tu se pešpot po osnovni varianti na območju občine zaključuje.

Na območju Požarišč viri omenjajo sledi rimskega zapornega zidu, ki pa jih do sedaj nismo mogli identificirati.

7. KAČJA SMREKA

Z vrha Hriba pelje makadamska pot mimo dendrološke posebnosti - KAČJE SMREKE.

PEŠPOT OB RIMSKIH ZAPORNH ZIDOVH PO OBČINI LOŠKI POTOK
Izdajatelj: Osnovna šola dr. Antona Debeljaka Loški Potok in Občina Loški Potok
Foto: Janez Mihelič
Tekst: Marija Košir, Bogdana Mohar, Janez Mihelič
Naklada: 1000 izvodov
Oblikovanje, grafična priprava in tisk: Mant, Kočevje, maja 2005

8. OGENJCA

Na cesti Loški Potok - Jelenov žleb je odcep za Ogenjco, kraško jamo, kjer je bila med 2. svetovno vojno skrivna bolnišnica. Pred vhodom v jamo je spominska plošča, posvečena bolničarki in ranjencem, pobitim med vojno prav v tej jami.

V bližini je brunarica, urejena kot spominski muzej. Jama se varuje z varstvenim režimom za geomorfološko podzemno naravno dediščino.

9. JELENOV ŽLEB

Skupaj z obiskom Ogenjce predstavlja samostojno lokalno pohodniško turo. Tu je na prijetni poti nekaj gozdarskih in lovskih objektov ter nedavno obnovljena kapelica. Gozdna cesta je lepo vzdrževana, tako da je dostopna z avtomobilom pa tudi s kolesom.

Približno 2 km proti vzhodu po gozdni cesti pridemo do obeležja in brezna v Jelenovem žlebu.

Tu se je 26. 03. 1943 odvijala znamenita bitka med partizani in italijanskimi okupacijskimi silami. Do tega leta je to verjetno največja in najpomembnejša zmaga partizanskih enot nad italijansko okupatorjevo vojsko. Obeležje in brezno se varujeta kot kulturni in naravni spomenik.

10. "RIMSKI MOST" - ČRNI POTOK

Do kamnitega mostu z dvema lokoma, ki premošča Črni Potok, pridemo lahko le s prestopom državne meje na mednarodnem mejnem prehodu Čabar, nato pa preko Čabranke na slovensko stran. Ljudje ga imenujejo "rinski most", čeprav čas njegovega nastanka ni znan, ravno tako ne tudi njegovi graditelji. V neposredni bližini so razvaline kovačije. Samostojna pohodniška tura je sicer dolga, vendar ne pretirano zahtevna.

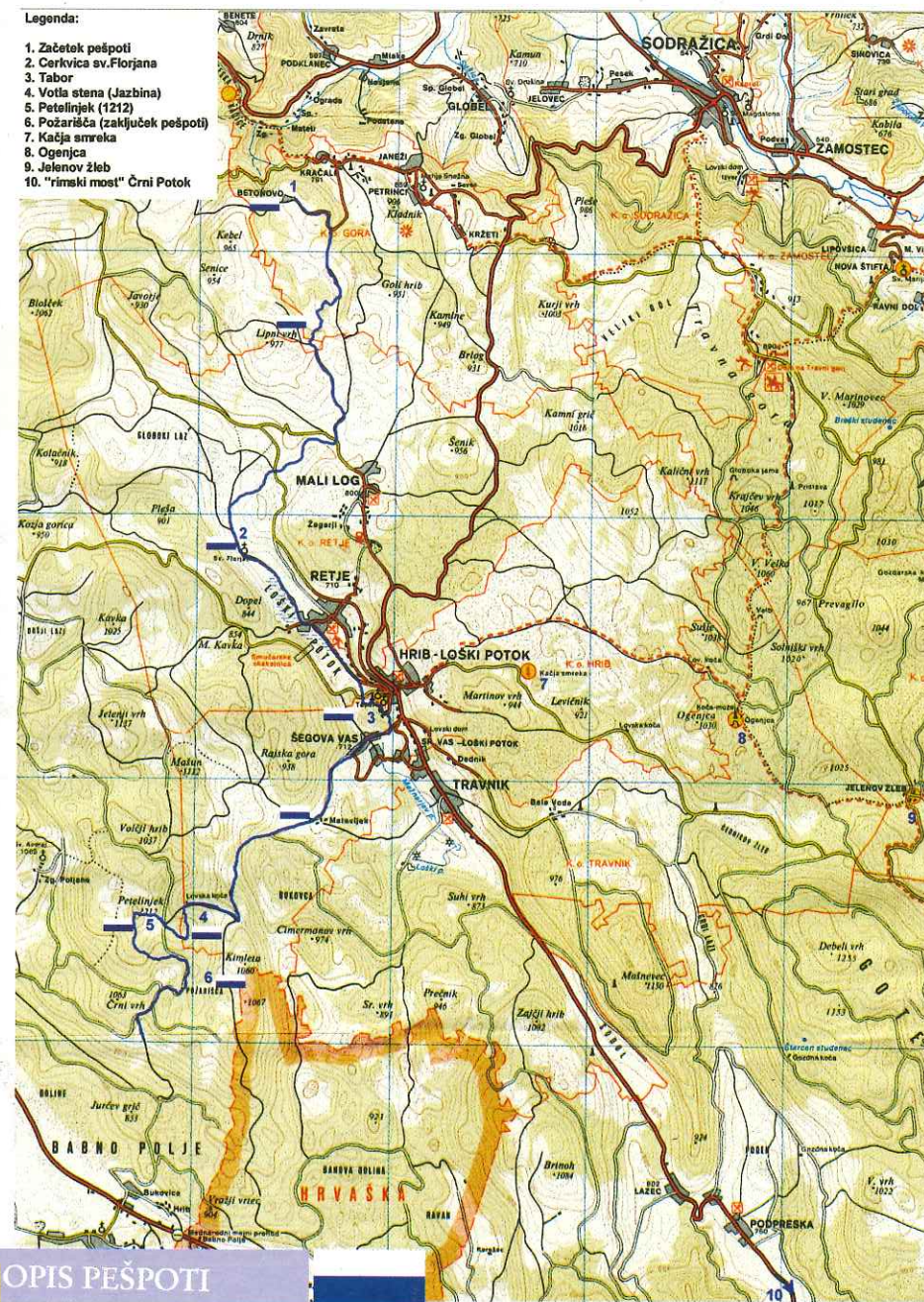

Most je dostopen tudi z drugimi cestnoprometnimi sredstvi. Na mednarodnem mejnem prehodu je prav, da obmejnim organom povemo, da nameravamo na slovensko stran preko mostu, ki nima značilnosti mednarodnega mejnega prehoda. S tem se izognemo morebitnim nevšečnostim.

PEŠPOT OB RIMSKIH ZAPORNH ZIDOVH PO OBČINI LOŠKI POTOK

Claustra Alpium Iuliarum je bila julijskoalpska zapora ali rimski zid, ki so ga zgradili Rimljani kot obrambni sistem z utrdami, zapornimi zidovi, stolpi, trdnjavami, kasteli, s katerimi so hoteli zavarovati rimski imperij pred vdorom ljudstev vzhoda, ki so iskala svoj naselitveni prostor. Ravno tu na območju naše dežele Slovenije je potekal pomemben prehod. Rimljani so vojaške postojanke v poznoantičnem času premaknili na naravno dobro zavarovane hrbte.

Rimski zid je največja gradbena mojstrovina na območju Slovenije in naša skupna evropska kulturna dediščina, ki naj bi povezovala ljudi, a na drugačen način kot v preteklosti pozne antike, ko so zaporne zidove gradili za obrambo pred vdori ljudstev.

OPIS PEŠPOTI

Rimski zid je domnevno potekal tudi po območju naše občine čez Požarišča in Votlo steno na Loški Potok, od tu naprej proti severu na območje današnje občine Sodražica, en odcep pa proti zahodu na Ravno goro na območje občine Loška dolina.

CLAUSTRA ALPIUM IULIARUM